Българско училище за политика
„ДИМИТЪР ПАНИЦА“

Съфинансирано от Европейския съюз

Анализ на знанията и нуждите на студентите от Югозападен университет „Неофит Рилски“ по въпроси, свързани с образованието, изкуствения интелект и социалните мрежи

2026 г.

Проект „Образовани за образованието“
No.: 2025-3-BG01-KA154-YOU-000386019

Съдържание

Резюме 3
Методологична рамка и граници на прочита 4
Профил на участниците 5
Институциите през студентския поглед - информираност и потребност от обяснение 7
Европейските политики – по-слабо познато измерение на образованието 9
AI като учебен инструмент: висока употреба и потребност от ориентири 11
Регулации, дигитална зрялост и дефицити на ориентация 13
Социалните мрежи - между ресурс, зависимост и разсейване 15
Обществено участие: възприемани бариери и възможност за включване 18
Практическата подготовка като водеща потребност 19
От интерес към участие. Формат, съобразен с потребностите 21
Изводи и препоръки. Как данните да се превърнат в действие? 23
Очаквани непосредствени резултати и ориентири за проследяването им 24
Заключение 24

Финансирано от Европейския съюз. Изразените възгледи и мнения обаче принадлежат изцяло на техния(ите) автор(и) и не отразяват непременно възгледите и мненията на Европейския съюз.

Резюме

Настоящият документ представя аналитичен прочит на резултатите от анкетно проучване, проведено чрез онлайн въпросник, разпространен сред студенти на Югозападния университет „Неофит Рилски“ (ЮЗУ). Изследването е направено в рамките на проект „Образовани за образованието“, реализиран от Българското училище за политика „Димитър Паница“ по програма Erasmus+. То има за цел да очертае диагностична картина на мненията, знанията и потребностите на участвалите в проучването студенти по теми, свързани с образователните политики, изкуствения интелект, социалните мрежи и участието в публични разговори за образованието.

Анализът се базира на 73 попълнени анкетни карти. В него са разгледани както резултатите от затворените въпроси, така и свободните отговори. Свободните отговори са използвани като качествен материал, който допълва числовите резултати. Те са включени в съответните тематични блокове, тъй като показват как участниците формулират със свои думи какво им липсва, какво ги тревожи и какво очакват от университета и от вече планирана образователна среща.

Сред участвалите студенти се наблюдава сравнително добра самооценена ориентация по част от националните образователни теми, но и потребност от повече обяснение, дискусия и практически примери. Мнозинството е чувало за актуални образователни промени, но част от анкетираните не се чувстват напълно уверени, че разбират техните цели, последици и начин на прилагане. Затова основният проблем не може да бъде сведен само до липса на информация. Данните насочват към потребност информацията да бъде превеждана към конкретния студентски и професионален опит.

Изкуственият интелект присъства ясно в учебното ежедневие на голяма част от анкетираните. В същото време отношението към него не е еднозначно положително. Технологията се използва, но се поставят въпроси за нейното място, надеждност, регулация, академична честност и влияние върху ученето.

Социалните мрежи също се възприемат двупосочно. Част от участниците виждат в тях възможност за комуникация и достъп до информация, но в отговорите ясно се открояват

проблеми със зависимостта, разсейването и липсата на контрол. Най-силната хоризонтална тема в анкетата остава практическата приложимост на образованието.

Целта на настоящия документ е да изведе вътрешната логика на резултатите от проучването в ЮЗУ: какво показват числовите данни, какво допълват свободните отговори и какви теми, формати и непосредствени резултати могат да бъдат взети предвид при подготовката на предварително заложената в проекта образователна среща със студентите.

Методологична рамка и граници на прочита

Проучването е проведено чрез стандартизиран онлайн въпросник, разпространен сред студенти на Югозападния университет „Неофит Рилски“. Участието е доброволно, като са получени 73 попълнени анкетни карти от студенти от различни специалности. Поради начина на разпространение на анкетата и доброволния характер на участието получената извадка не е представителна за студентите на университета. Затова резултатите следва да се интерпретират като диагностична картина на мненията, знанията и потребностите на участвалите в проучването студенти, а не да се обобщават автоматично за цялата студентска общност. Анкетата включва въпроси за специалност и курс, познаване на институциите и образователните политики, отношение към изкуствения интелект и социалните мрежи, гражданско участие, предпочитани теми, подходящи лектори и готовност за участие в бъдеща среща. При въпросите с възможност за повече от един отговор процентите показват дела на участниците, избрали дадена опция, и не следва да се събират до 100%.

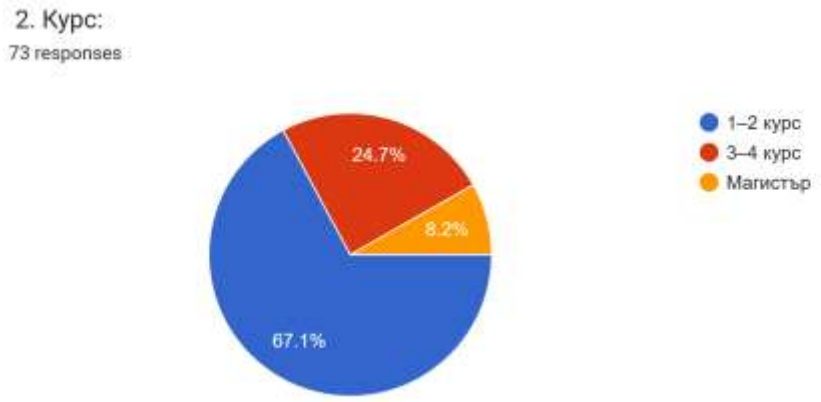
Свободните отговори са използвани като качествен материал. Те не са статистически представителни сами по себе си, а допълват количествените резултати, като дават контекст, смисъл и език на числовите данни. Отговорите са групирани тематично чрез съдържателен прочит около няколко основни ядра: практическа подготовка и професионална реализация; образователни политики; изкуствен интелект; социални мрежи; дигитални права; гражданско участие. Един свободен отговор може да бъде отнесен към повече от една тематична група, когато съдържа повече от една смислова линия. Цитираните формулировки служат като илюстрации на очертани тенденции, а не като самостоятелно доказателство за позицията на всички участници. Изводи са формулирани основно там,

където има съответствие между числовите резултати и съдържанието на свободните отговори.

Образователната среща в ЮЗУ е предварително заложена проектна дейност. Затова анализът няма за цел да доказва необходимостта от нейното провеждане или да я представя като единствена възможна интервенция. Неговата задача е да установи какви знания, дефицити, интереси и образователни потребности се открояват сред анкетираните студенти и как те могат да бъдат взети предвид при определяне на съдържанието, формата, участниците и очакваните непосредствени резултати от срещата.

Профил на участниците

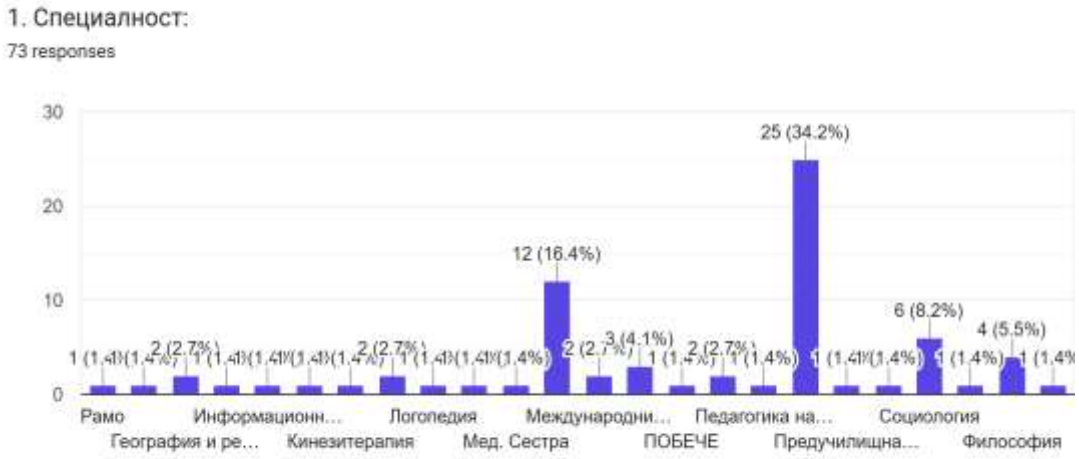
В проучването са се включили 73 студенти. По курс най-голяма е групата на студентите от 1-2 курс – 67,1%. Студентите от 3-4 курс са 24,7%, а магистрите – 8,2%. Тази структура означава, че резултатите отразяват преди всичко гледната точка на студенти в по-ранен етап на университетското обучение, но включват и гласове на участници с по-напреднал опит в академичната среда. (фиг. 1)

(фиг. 1)

По специалност извадката е разнообразна. Най-голямата група е от студенти по право – 25 души. Следват студенти от направление „Медицинска сестра“ и близки специалности – общо 14 души, социология – 6, философия – 4, компютърни и информационни системи и

технологии – 4, предучилищна и начална училищна педагогика и близки специалности – 4. Участват още студенти от международни отношения, география и регионална политика, териториално развитие и устойчива икономика, логопедия, финанси, социални дейности и други направления. (фиг. 2)

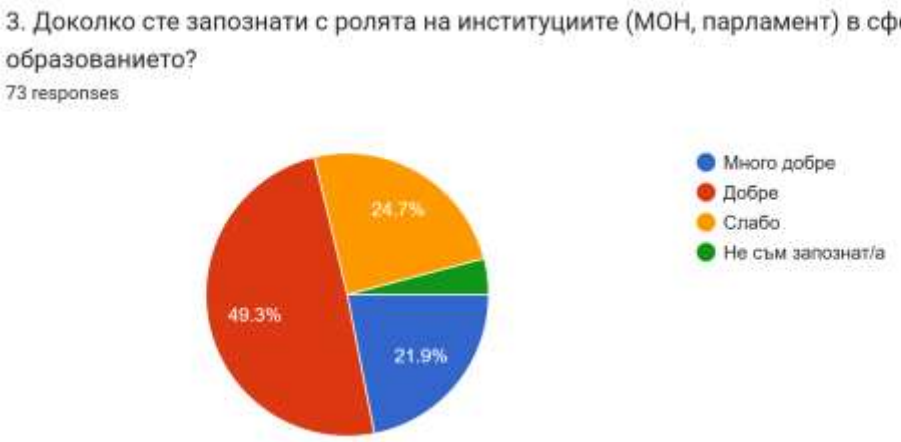

(фиг. 2)

Този профил има значение за интерпретацията. В извадката присъстват студенти, които се подготвят за професии в правната, здравната, социалната, педагогическата, технологичната и публичната сфера. Затова темите за AI, социалните мрежи, регулациите, практиката и професионалната реализация не са абстрактни. Те са свързани с бъдещи роли, в които студентите ще работят с хора, институции, информация, документи, права и отговорности.
В свободните отговори това личи ясно. Част от студентите мислят през правото и питат за AI в юридическите професии. Други поставят теми за медицински и социални професии, трети говорят за дисциплина, стрес, практическа среда и реализация. Тези отговори илюстрират широка професионална перспектива, в която образованието се оценява не само като учебно съдържание, а като подготовка за конкретни обществени функции.

Институциите през студентския поглед - информираност и потребност от обяснение

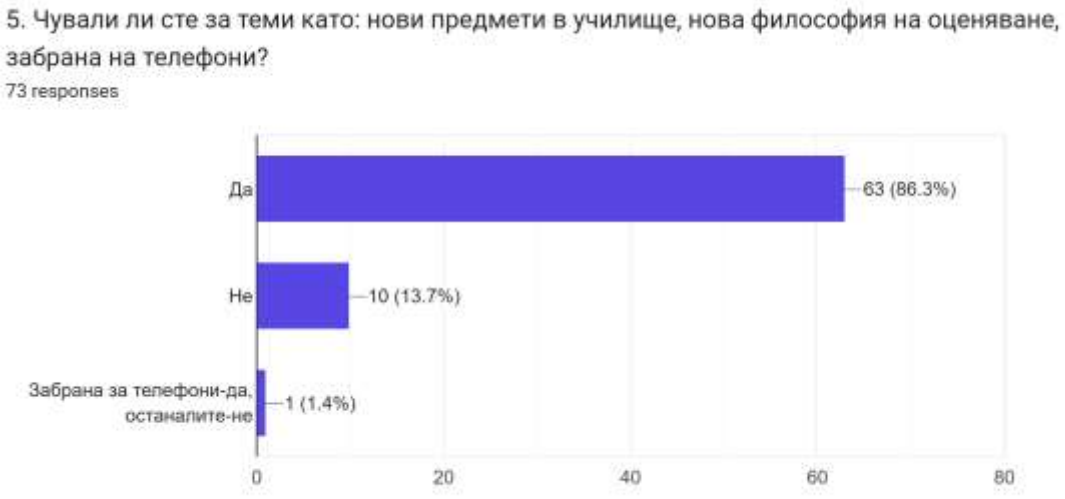
Първият тематичен блок показва, че сред анкетираните има базова ориентация в институционалната рамка на образованието, но тя не е равномерна. 49,3% заявяват, че са добре запознати с ролята на институции като МОН и парламента, а 21,9% се самооценяват като много добре запознати. В същото време 24,7% посочват слаба запознатост, а 4,1% – че не са запознати. (фиг. 3) Тези данни показват мнозинство с положителна самооценка, но и значителен дял участници, за които институционалната рамка остава по-неясна. Това е важно, защото част от анкетираните се подготвят за професии, в които ще взаимодействат с институции или ще трябва да обясняват техни решения.

(фиг. 3)

По въпроса за предложени или направени напоследък промени в българското образование 54,8% отговарят, че са запознати добре, а 6,8% – напълно. Слабо запознати са 32,9%, а 5,5% не са запознати. Това показва, че темата за образователните промени достига до значителна част от анкетираните, но степента на самооценена информираност не е еднаква. Още по-показателен е въпросът дали са чували за теми като нови предмети в училище, нова философия на оценяване и забрана на телефони. 84,9% от анкетираните отговарят „да“, 12,3% – „не“, а има и единични нюансирани или противоречиви отговори. (фиг. 4)

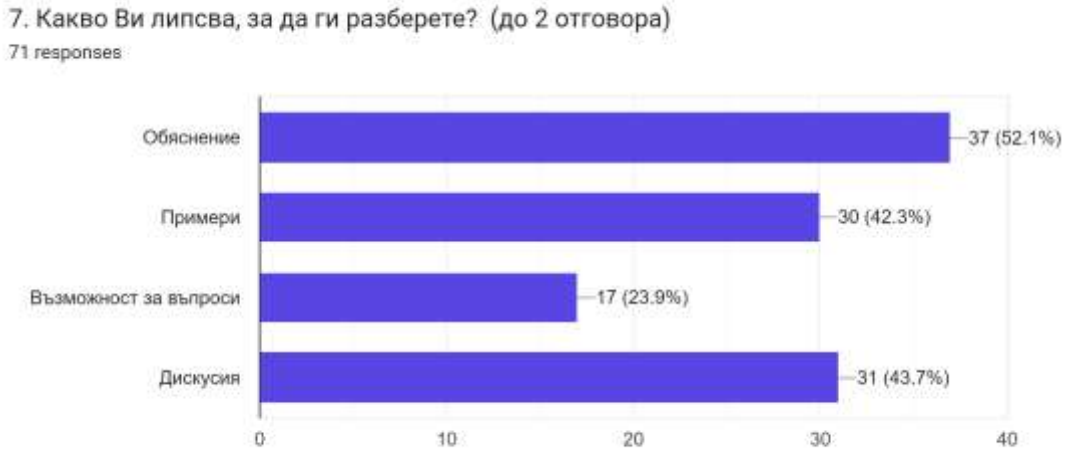
Следователно тези теми присъстват в публичната среда и достигат до студентите. Но чуването за една промяна не е равнозначно на разбиране на нейните цели, последици и начин на прилагане.

(фиг. 4)

Когато студентите оценяват степента, в която разбират предложенията за промени в образованието, картината изглежда по-уверена: 42,5% заявяват, че ги разбират в голяма степен, 41,1% – частично, 11% – напълно, 4,1% – слабо, а 1,4% не ги разбират. Тук се вижда, че проблемът не е пълна липса на разбиране, а по-скоро непълно и неравномерно разбиране.

Отговорите на въпроса какво липсва, за да бъдат промените разбрани по-добре, дават ключ към интерпретацията. Сред отговорилите най-често се посочват обяснение – 52,1%, дискусия – 43,7%, примери – 42,3%, и възможност за задаване на въпроси – 23,9%. (фиг. 5) Това означава, че студентите не искат само да получат информация. Те искат информацията да бъде обяснена, проверена в разговор и преведена през конкретни примери.

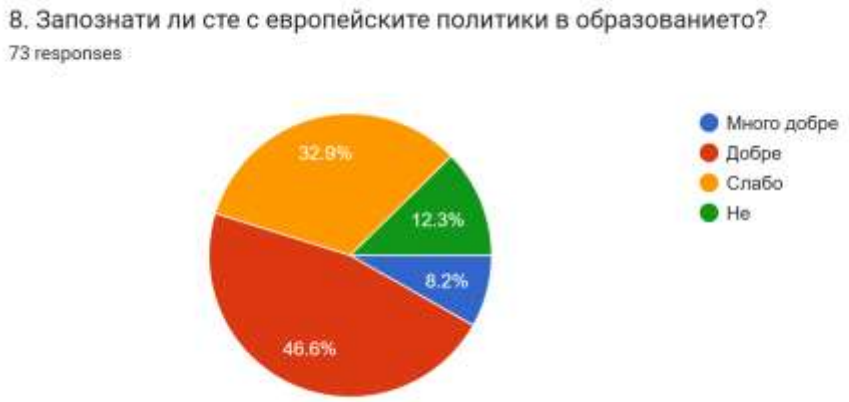
(фиг. 5)

Свободните отговори допълват тази картина. Един участник посочва нужда от „структурирана възможност за допълнителна информация за нововъведения по предмети, които вече сме изучили“, а друг говори за „повече дискусии и съветване, и насоки от институции / представители на институции“. Тези отговори илюстрират потребност от посредничество между официалните промени и личния учебен опит. Затова образователните политики е полезно да бъдат представяни не като сух нормативен преглед, а като въпроси, които имат връзка с учебните програми, оценяването, практиката, поведението в училище и университета, технологиите и бъдещата професионална реализация.

Европейските политики – по-слабо познато измерение на образованието

Познаването на европейските политики в образованието е неравномерно. 46,6% от анкетираните заявяват, че са добре запознати, 8,2% – много добре, 32,9% – слабо, а 12,3% – че не са запознати. (фиг. 6) Така приблизително половината от студентите имат положителна самооценка, но близо половината остават в зоната на слаба или липсваща ориентация. Този

резултат не измерва обективно знание, а самооценена запознатост. В контекста на проекта по Erasmus+ той насочва към потребност европейското ниво да бъде представено през конкретни възможности – мобилност, практики, квалификации, дигитални умения, признаване на компетентности, достъп до програми и професионална реализация.

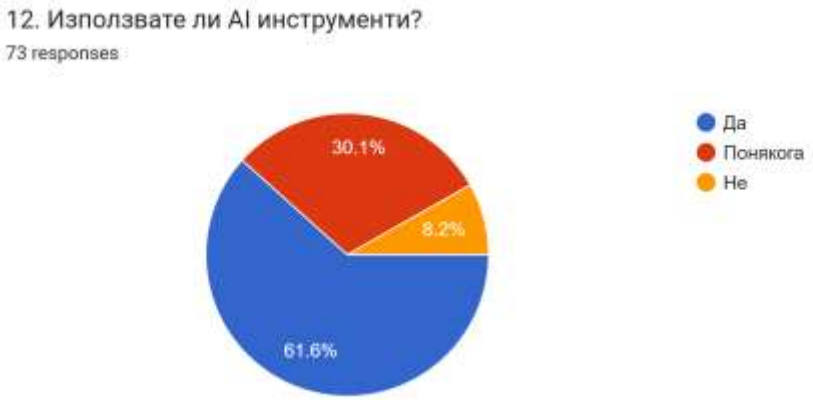
(фиг. 6)

Свободните отговори потвърждават това. Когато студентите говорят за липси, те рядко използват езика на европейските политики, но често посочват теми, които са в техния обхват: „връзка между образование и работа“, следдипломна реализация“, „стажове“, „практически умения“, „изискванията на работодателите“, „модерни и гъвкави форми на обучение“. Това означава, че европейската перспектива трябва да бъде преведена през практическия език на студентската потребност.

В рамките на вече планираната среща в ЮЗУ европейското измерение може да бъде включено не като самостоятелна институционална лекция, а като рамка към реални въпроси: какви възможности съществуват за студентите, как европейските политики влияят върху качеството на обучението, какви умения се търсят и как университетът може да подпомага прехода към професионална реализация. Срещата не може да изчерпи темата, но може да я направи по-разпознаваема и по-близка до студентския опит.

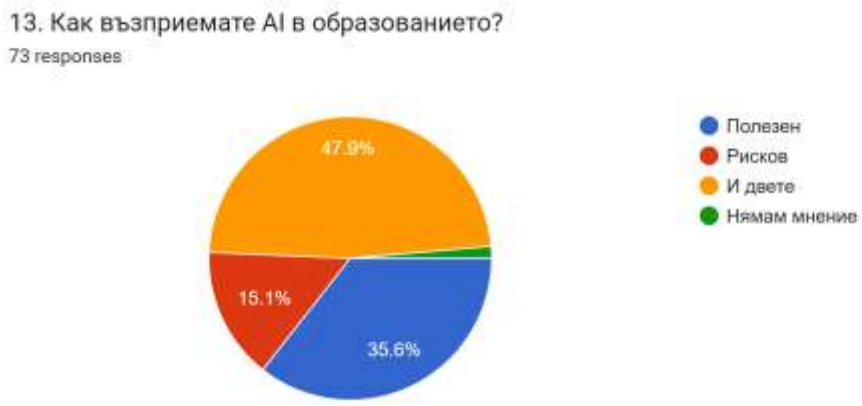
AI като учебен инструмент: висока употреба и потребност от ориентири

Блокът за изкуствения интелект е един от най-съдържателните в анкетата. 61,6% от студентите заявяват, че използват AI инструменти, а 30,1% ги използват понякога. Само 8,2% отговарят, че не използват такива инструменти. (фиг. 7) Това означава, че AI вече е част от учебната практика на голяма част от анкетираните студенти.

(фиг. 7)

Високата употреба обаче не води до еднозначно положително отношение. 47,9% от анкетираните възприемат AI едновременно като полезен и рисков, 35,6% го определят като полезен, 15,1% – като рисков, а 1,4% нямат мнение. (фиг. 8) Този резултат е аналитично важен, защото показва, че студентите използват AI, но не го приемат като неутрален или безпроблемен инструмент.

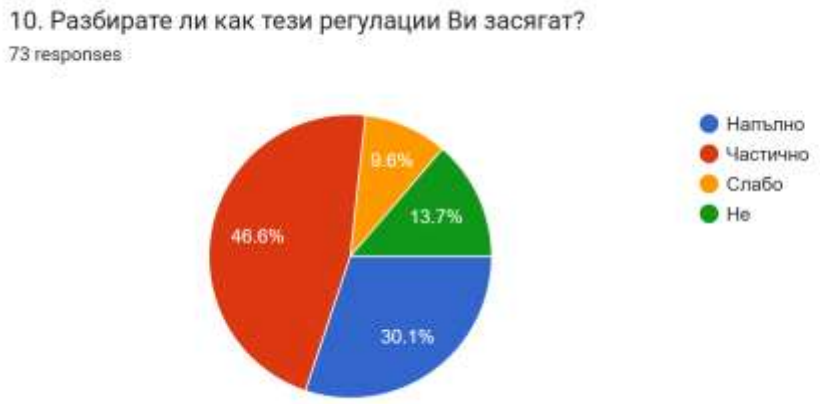
(фиг. 8)

Свободните отговори дават по-дълбока картина. Част от студентите виждат AI като неизбежна част от бъдещето. Един от тях пише, че „бъдещето принадлежи на технологиите включително и в правото“ и настоява за мотивация към „AI правни сървъри“ и други дигитални решения. Друг поставя темата за „интеграция на ИИ в правото и в частност, в практиката“. Това е важна линия - AI не се мисли само като инструмент за писане на текстове, а като фактор, който може да промени професионалните практики. Съществува и силна линия на предпазливост. В отговорите се говори за „вреди от изкуствен интелект и социални мрежи“, за „надеждността на ИИ, защото допуска грешки“, за нужда от „разпознаване на недостоверна информация“ и за свеждане на ползата от AI до контролируем минимум при образователни проучвания. Един участник описва AI като „нож с 2 остриета“, като подчертава, че много зависи кой го е създал и с какво е обучаван. Най-силните въпроси около AI са свързани с оценяването, критичното мислене и бъдещата професионална реализация. Един студент пита как ще се променят методите на изпитване, така че да оценяват критичното мислене и креативността, а не способността да се възпроизвежда информация, която AI може да генерира за секунди. Друг пита дали юридическите професии, които често се посочват сред застрашените от автоматизация, са реално изложени на риск.

Тези въпроси показват, че темата за AI не може да бъде сведена до инструкция „как се използва“. За студентите тя е свързана с авторството, академичната честност, бъдещия пазар на труда, надеждността на информацията и ролята на човешката преценка. Възможни отговори са университетски насоки, практически обучения, правила за използване на AI и последващи материали. В рамките на проектната среща темата може да бъде разгледана чрез казуси: кога използването на AI е допустимо, как се проверява резултатът, как се обозначава употребата му, какво остава личен принос и как се оценява студентска работа в среда, в която AI е достъпен.

Регулации, дигитална зрялост и дефицити на ориентация

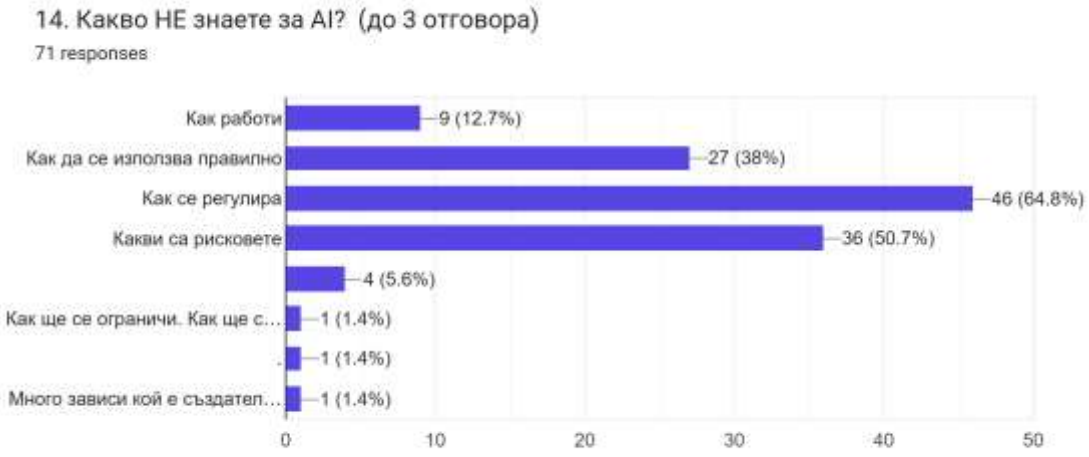
87,7% от анкетираните са чували за регулации на изкуствения интелект, а 12,3% не са чували. На пръв поглед това показва висока информираност. Когато обаче се пита дали студентите разбират как тези регулации ги засягат, картината става по-сложна: 30,1% отговарят „напълно“, 46,6% – „частично“, 9,6% – „слабо“, а 13,7% – „не“. (фиг. 9)

(фиг. 9)

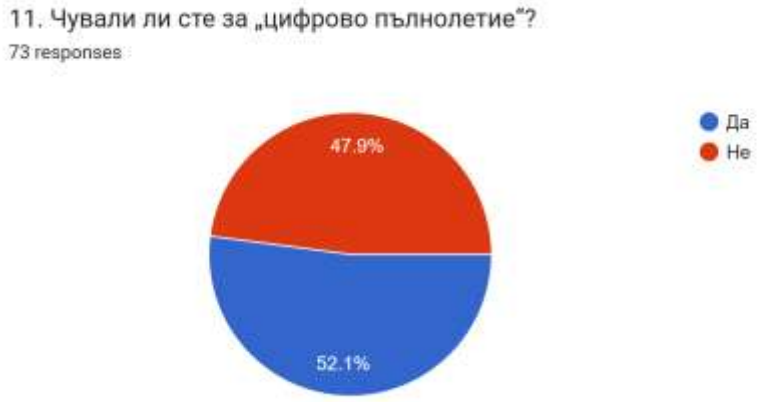
Така чуването за регулации не винаги се превръща в лично разбиране. За студентите е важно не само да знаят, че има правила, а да разберат как тези правила се отнасят до тяхната учебна работа, бъдеща професия, лични данни, авторски принос, оценяване и отговорност.

Въпросът какво студентите не знаят за AI конкретизира дефицитите. Сред отговорилите 64,8% посочват, че не знаят как се регулира изкуственият интелект, 50,7% – какви са рисковете, 38% – как да се използва правилно, а 12,7% – как работи. (фиг. 10) Това означава, че регулацията и рискът са по-силни зони на несигурност от техническия принцип на работа. Студентите не настояват непременно да научат само как функционира технологията отвътре. По-съществено за тях е какво може и какво не може да се прави с нея, какви са рисковете, какви правила се очакват и как може да се използва без да подменя ученето и собствената мисъл.

(фиг. 10)

Понятието „цифрово пълнолетие“ е познато на 52,1% от анкетираните, а 47,9% не са чували за него. (фиг. 11) Този резултат показва разделена картина. Темата не е напълно непозната, но не е и достатъчно стабилно разпозната. Тя е особено важна в контекст, в който социалните мрежи, личните данни, AI и правата на децата се преплитат.

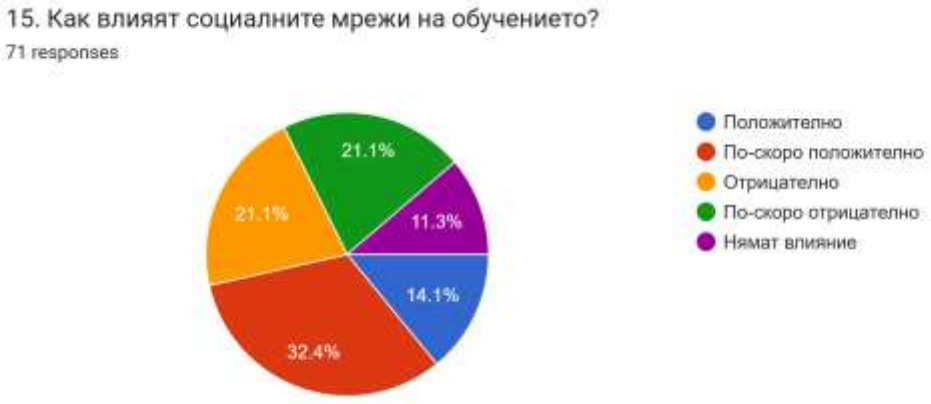

(фиг. 11)

В свободните отговори темата за дигиталната зрялост се появява косвено чрез въпроси за контрол, достъп до съдържание, зависимост от телефони, дезинформация и правилна употреба на AI. Това подсказва, че понятието може да бъде въведено успешно, ако се свърже с реални ситуации: възрастови ограничения, съгласие, лични данни, използване на образ и глас, отговорност на институциите, родители и училища.

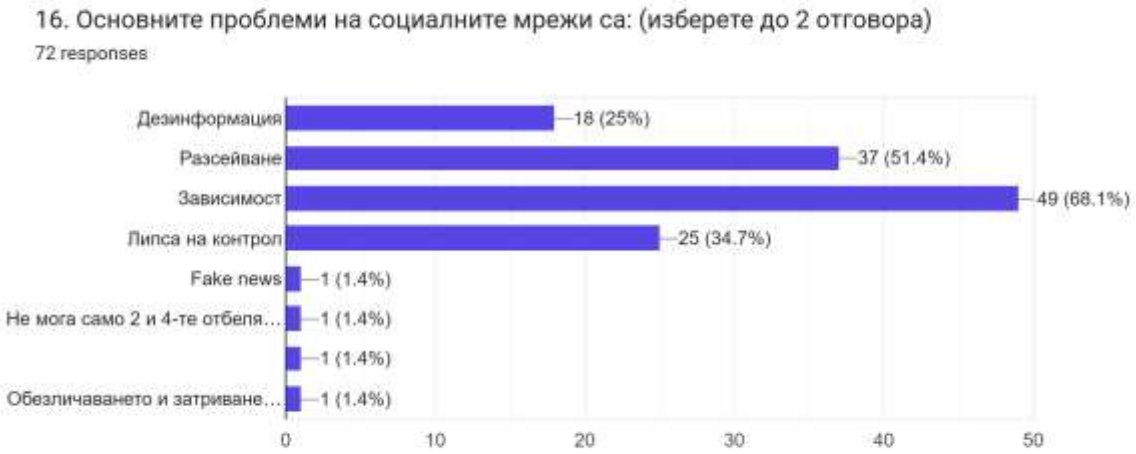
Социалните мрежи - между ресурс, зависимост и разсейване

Отношението към социалните мрежи е по-сложно от еднозначно отрицание. 32,4% от анкетираните смятат, че те влияят по-скоро положително на обучението, а 14,1% – положително. Същевременно 21,1% определят влиянието им като по-скоро отрицателно, още 21,1% – като отрицателно, а 11,3% смятат, че нямат влияние. Има и малък дял неотговорили. (фиг. 12) Това означава, че студентите виждат социалните мрежи и като ресурс, и като риск.

(фиг. 12)

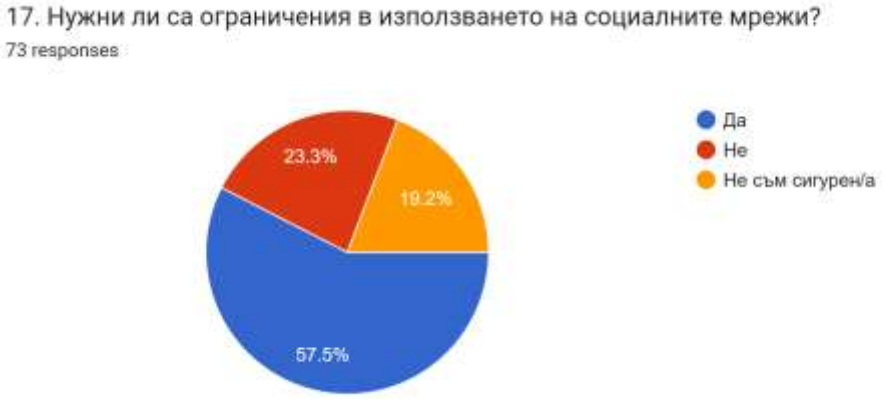
Най-сериозните проблеми обаче са ясно очертани. Сред отговорилите на въпроса за основните проблеми 68,1% посочват зависимостта, 51,4% – разсейването, 34,7% – липсата на контрол, а 25% – дезинформацията. Появяват се и единични свободни формулировки като „обезличаването и затриване на мислената идентичност“ и „Fake news“. (фиг. 13) Тези данни насочват към предпазлива интерпретация - сред анкетираните социалните мрежи се възприемат не само като източник на информация, но и като среда, която влияе върху вниманието, навиците и саморегулацията. (фиг. 13)

(фиг. 13)

Проект „Образовани за образованието“
No.: 2025-3-BG01-KA154-YOU-000386019

57,5% от анкетираните смятат, че са нужни ограничения в използването на социалните мрежи. 23,3% не подкрепят ограничения, а 19,2% не са сигурни. (фиг. 14) Тази конфигурация показва, че мнозинството търси някаква форма на рамка, но в същото време има и значителна група, която вероятно се притеснява от прекомерни забрани или от ограничаване на полезните страни на социалните мрежи.

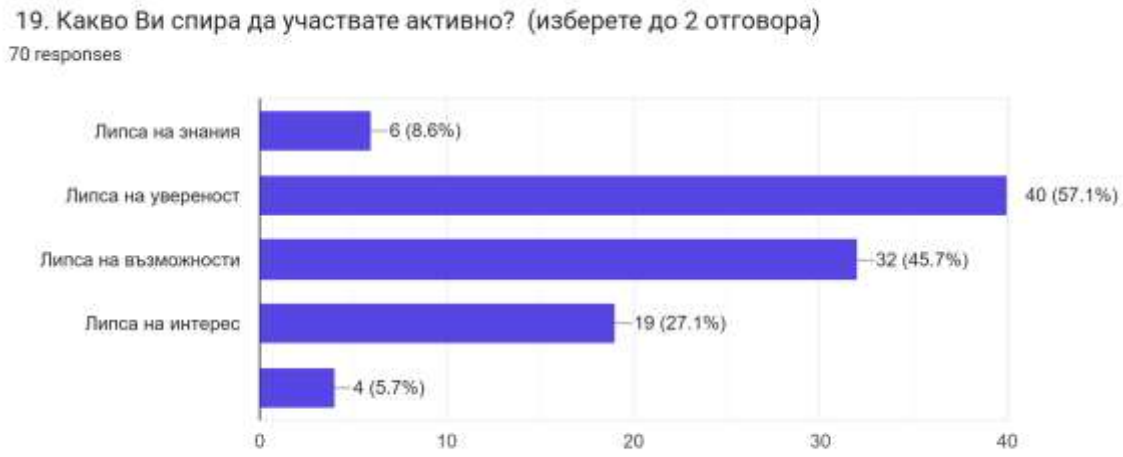
(фиг. 14)

Свободните отговори по темите за бъдеща среща допълват това тълкуване, но следва да се четат като илюстрации, а не като количествено доказателство. Студенти предлагат да се говори за „вреди от изкуствен интелект и социални мрежи“, за „психично здраве на студентите“ и „зависимостта от телефоните“, за „разпознаване на недостоверна информация“. Поради това темата за социалните мрежи може да бъде свързана с внимание, дигитална хигиена, достоверност на информацията, самоконтрол и правила в учебната среда. Психичното здраве може да бъде отбелязано като тема, появила се в свободни отговори, но анкетата не го измерва пряко. Подходът следва да бъде не морализиране или само разговор за забрани, а развитие на дигитална грамотност: как да се управлява вниманието, как да се проверява информацията, как да се избягва зависимостта и как социалните мрежи могат да бъдат използвани смислено.

Обществено участие: възприемани бариери и възможност за включване

60,3% от анкетираните студенти не са участвали в обществени дискусии, докато 39,7% са участвали. Това показва, че общественото участие не е масова практика, но не може да се говори за пълна пасивност. Налице е значителна група с опит, върху която може да се стъпи при бъдещи формати.

Бариерите пред участието са показателни. Сред отговорилите 57,1% посочват липса на увереност, 46,7% – липса на възможности, 27,1% – липса на интерес, а 8,6% – липса на знания. (фиг. 15) Тези данни насочват към възможни бариери, свързани с увереността на част от анкетираните да изразяват мнение и с възприеманата липса на възможности за включване. Те не доказват сами по себе си обективна липса на формати, но показват как участниците преживяват препятствията пред активността.

(фиг. 15)

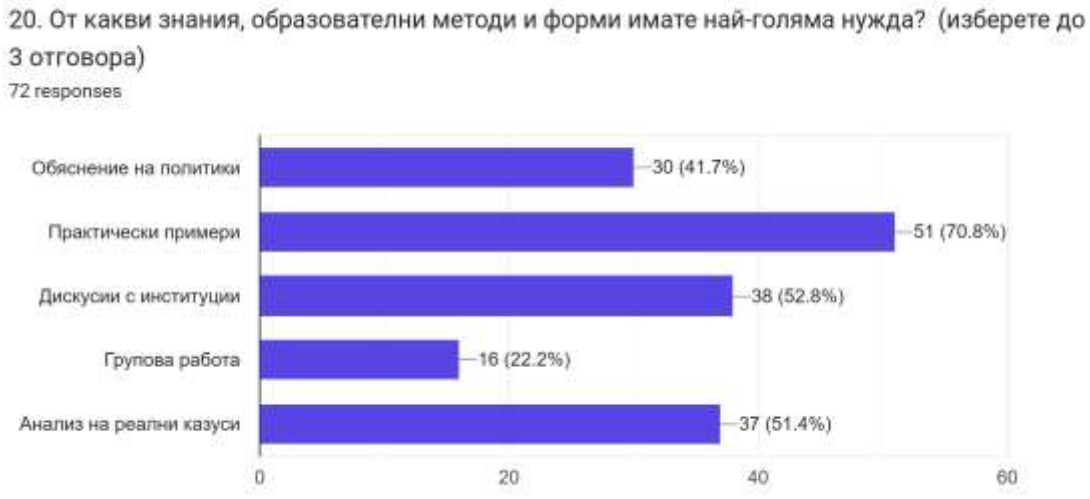
Този резултат има значение за вече планираната среща в университета. Ако форматът бъде прекалено официален, част от студентите вероятно ще останат пасивни. Ако обаче включва дискусии, предварително формулирани въпроси, възможност за анонимно задаване на въпроси и практическа връзка с темите, прагът за участие може да бъде понижен. Това е

ограничен принос, който не решава трайно проблема с участието, но може да създаде по-достъпна среда за въпроси и обмен.

Свободните въпроси към бъдеща среща показват, че когато студентите имат възможност да формулират интереса си, част от тях задават дълбоки и системни въпроси: за приемните изпити, за доверието в държавността, за агресията в училище, за външната политика и образованието, за бъдещето на европейското образование, за нуждите на бизнеса и за реалната приложимост на знанията. Това показва потенциал за съдържателен разговор, ако форматът създаде сигурна среда за изказване.

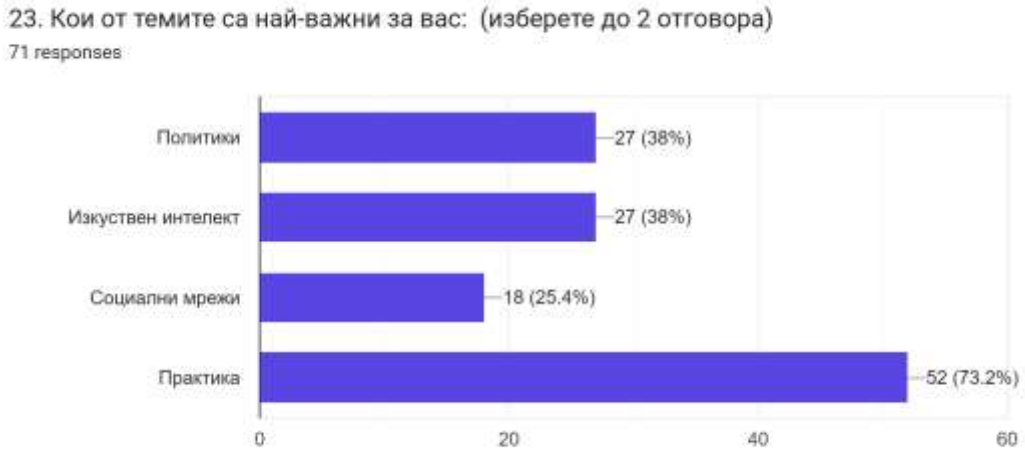
Практическата подготовка като водеща потребност

Най-устойчивата потребност в анкетата е практическата насоченост на образованието. Сред отговорилите на въпроса от какви знания, методи и форми имат най-голяма нужда 70,8% посочват практически примери, 52,8% – дискусии с институции, 51,4% – анализ на реални казуси, 41,7% – обяснение на политики, а 22,2% – групова работа. (фиг. 16) Тази подредба показва, че студентите искат да видят знанието в действие.

(фиг. 16)

При избора на най-важни теми за бъдеща среща практиката също е водеща: 73,2% от отговорилите я посочват като важна тема. Политиките и изкуственият интелект имат по 38%, а социалните мрежи – 25,4%. (фиг. 17) Това не означава, че AI и социалните мрежи са маловажни. По-скоро означава, че студентите искат те да бъдат разглеждани през практическата им приложимост и реалните ситуации, в които ще се сблъскват с тях.

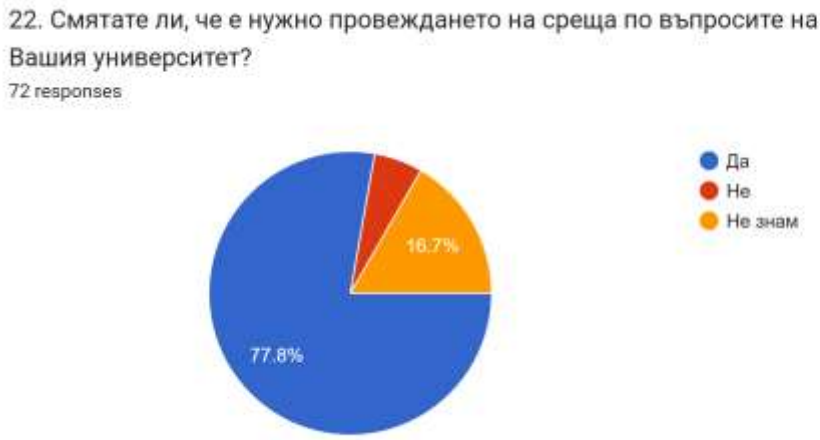
(фиг. 17)

Отвореният въпрос „Какво Ви липсва най-много в образованието?“ подкрепя тази интерпретация. Повтарят се отговори като „практически примери“, „практическа част“, „практическото приложение на знанията“, „практика“, „липса на практическа работа в реална работна среда“, „повече практическо обучение и реални умения за живота“, „работа с практическа насоченост“. Тези формулировки не трябва да се четат като отхвърляне на теорията. Те показват, че за част от анкетираните теорията има смисъл, когато може да бъде приложена. От тази потребност могат да следват различни мерки – повече практически занятия, стажове, партньорства с работодатели, кариерно консултиране, проектно обучение и реални казуси. В рамките на проекта срещата може да бъде само една ограничена стъпка: да постави темата, да срещне студентите с хора от практиката и да преведе част от въпросите през конкретни професионални ситуации. В свободните отговори се появяват и други важни липси: „критично мислене“, „емоционална интелигентност“, „обратната

връзка“, „смисъл“, „сериозното поведение“, „правилния подход към учениците/студентите“, „организация и прекалено много стрес“, „строгост и последователност“, „дисциплина, контрол върху отсъствието на студентите“. Това разширява темата отвъд стажовете и упражненията. Студентите говорят и за среда, отношение, контрол, справедливост и личностни умения.

От интерес към участие. Формат, съобразен с потребностите

77,8% от анкетираните смятат, че е нужно провеждането на среща по въпросите на образованието в университета. 16,7% отговарят „не знам“, 5,6% – „не“, а има и един неотговорил. (фиг. 18) Този резултат показва заявен интерес към подобен формат, но не доказва сам по себе си, че срещата е най-подходящата интервенция за всички установени потребности. Тъй като срещата е предварително заложена проектна дейност, резултатът може да се използва като ориентир за нейното съдържание и организация.

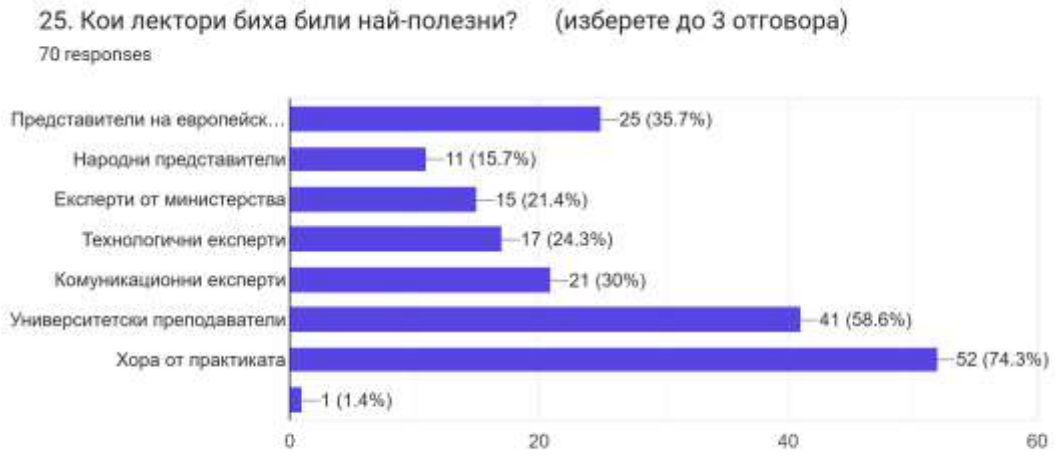

(фиг. 18)

На въпроса дали биха участвали в образователна среща по теми, свързани с образователните политики, изкуствения интелект и социалните мрежи, 54,3% от всички анкетирани отговарят „да“, 45,7% – „не“. Разликата между високата подкрепа за провеждане на среща и по-умерената лична готовност за участие е важна. Тя означава, че

самото събитие трябва да покаже ясно защо си струва времето на студентите: какво ще научат, как ще могат да задават въпроси и как темите са свързани с реални професионални ситуации.

Изборът на лектори показва какъв тип среща би била най-убедителна. Сред отговорилите 74,3% посочват хора от практиката, 58,6% – университетски преподаватели, 35,7% – представители на европейски институции, 30% – комуникационни експерти, 24,3% – технологични експерти, 21,4% – експерти от министерства, а 15,7% – народни представители. (фиг. 19) Това означава, че студентите не искат само институционална или академична среща. Те предпочитат смесен формат, в който практиката има водещо място.

(фиг. 19)

Свободните отговори за задължителна тема се групират около няколко ядра. Първото е дигитализацията и AI – „дигитализация“, „AI“, „как да се използва правилно ИИ“, „интеграция на ИИ в правото“, „дигитализация и трансформация“. Второто е практиката и професионалната реализация: „следдипломна реализация“, „връзката между образованието и реалния пазар на труда“, „как образованието да подготвя студентите за реалния пазар на труда“. Третото е социалната и психологическа среда – психично здраве, стрес, расизъм, дисциплина, отсъствия, поведение. Тези отговори не доказват

разпространеността на всяка отделна тема, но показват как част от участниците формулират своите очаквания към една бъдеща среща.

Това подсказва, че срещата в ЮЗУ може да бъде конструирана като практико-ориентиран форум с няколко възможни модула: образование и професионална реализация; AI и академична честност; социални мрежи, внимание и дигитална хигиена; образователни политики; европейски възможности и мобилност. Форматът следва да включва реални примери, въпроси от студентите и участие на хора от практиката.

Изводи и препоръки. Как данните да се превърнат в действие?

Първият извод е, че сред анкетираните в ЮЗУ се наблюдава базова ориентация по темите за образователните политики, AI и социалните мрежи, но тази информираност не винаги се превръща в стабилно разбиране. Затова една от важните задачи е преводът от институционален език към конкретни ситуации, от общи политики към лична и професионална полза, от технологична новост към правила и етична употреба.

Вторият извод е, че AI вече е част от учебната среда на голяма част от анкетираните, но предизвиква въпроси, които изискват практически и етичен разговор. Участниците се интересуват от надеждността, регулациите, академичната честност, бъдещите професии и оценяването. Това е основа за среща, която да не бъде нито технологична реклама, нито забранителна реакция, а работа с казуси и ориентири за отговорна употреба.

Третият извод е, че социалните мрежи се преживяват от респондентите като двойна среда – полезна за комуникация и информация, но проблемна за внимание, концентрация, зависимост и контрол. Затова темата следва да бъде разглеждана през дигитална грамотност, саморегулация и правила в учебна среда, а не само през забрани.

Четвъртият извод е, че практиката е водещ критерий, по който анкетираните оценяват полезността на образованието. Те търсят практически примери, реални казуси, дискусии с институции, връзка с работата, стажове и конкретни умения. От тази потребност могат да следват различни мерки, а проектната среща може да има ограничен принос, като свърже темите с реални професионални ситуации и хора от практиката.

Петият извод е, че готовност за участие съществува, но тя трябва да бъде активирана чрез подходящ формат. Липсата на увереност и възприеманата липса на възможности са водещи бариери. Затова срещата трябва да бъде организирана така, че да понижава прага за включване – чрез достъпни въпроси, ясна практическа полза, различни типове лектори и пространство за студентски глас.

Очаквани непосредствени резултати и ориентири за проследяването им

Очакваните непосредствени резултати от срещата трябва да бъдат съразмерни с характера на дейността. Реалистично е тя да подпомогне по-доброто разбиране на обсъжданите теми, да даде практически ориентири за AI, социалните мрежи, европейските политики и професионалната реализация, да създаде пространство за въпроси и да упражни участие в дискусия.

Ориентири за проследяване на този непосредствен резултат могат да бъдат активността в дискусията, броят и характерът на зададените въпроси, участието в обсъждането на казуси, темите, по които студентите заявяват нужда от допълнително изясняване, интересът към последващи материали или дейности и обратната връзка след срещата. Тези ориентири не представляват формална оценка на дългосрочно въздействие, а наблюдаеми признаци дали срещата е изпълнила непосредствената си цел.

Заключение

Резултатите от 73-те попълнени анкетни карти очертават диагностична картина на мненията, знанията и потребностите на участвалите в проучването студенти от Югозападния университет „Неофит Рилски“. Сред анкетираните се наблюдава група, която вече използва AI, живее със социалните мрежи и е чувала за образователни промени, но в същото време търси повече правила, обяснение, практически смисъл и връзка с реалния професионален живот.

Ценният резултат от проучването е, че в отговорите се съдържат конкретни очаквания към образованието – то да бъде по-практично, по-справедливо, по-свързано с реалността, по-

отворено към дискусия и по-ясно по отношение на новите технологии. Това дава добра основа за предварително планираната образователна среща. Нейният реалистичен принос е да информира, да изясни, да даде практически ориентири, да отвори пространство за въпроси и да стимулира интерес към последващо участие, без да бъде представяна като достатъчно решение за всички установени потребности.